

Publieksdag Hersentumoren

Zaterdag 16 maart 2019
De Landgoederij, Bunnik

Hersentumoren; de basis

Anja Gijtenbeek

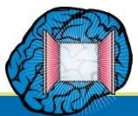
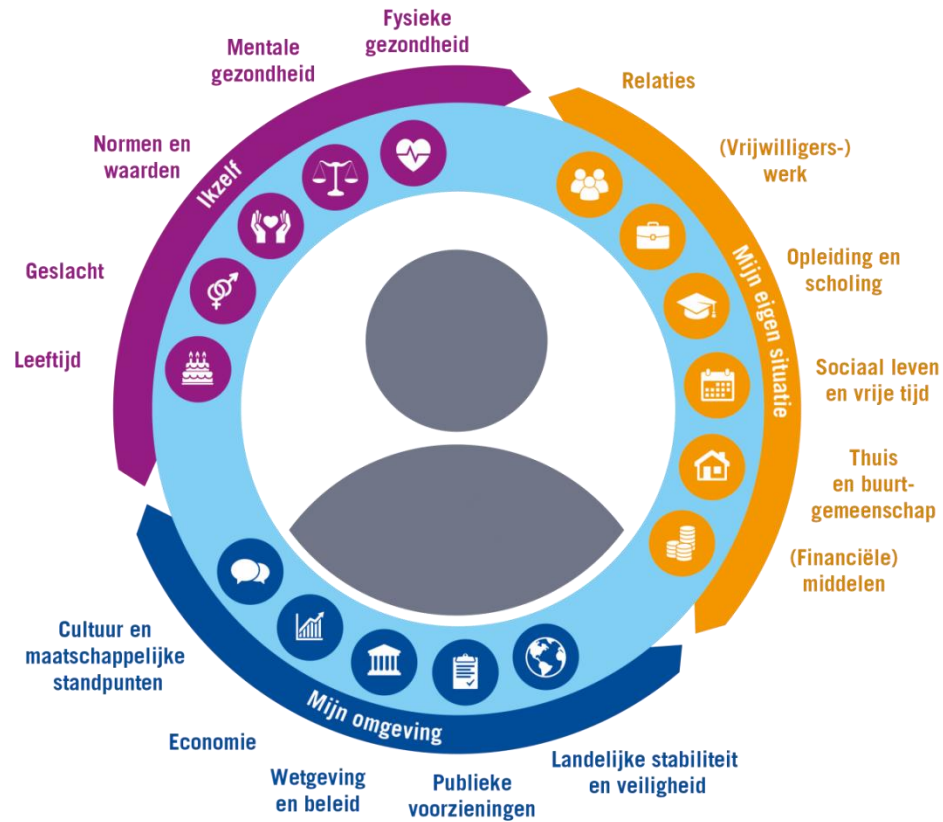
Neuroloog Radboudumc Nijmegen

In samenwerking met:

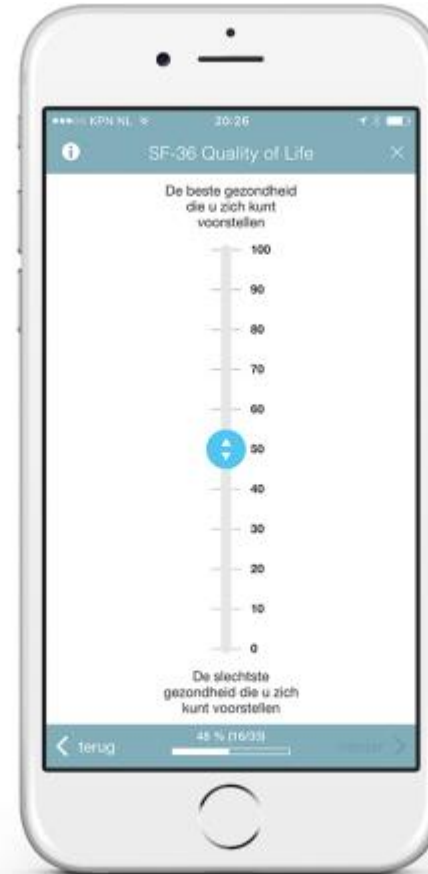

Jouw Kwaliteit van Leven

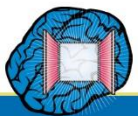

Inhoud

- Casus
- Opbouw hersenen
- Locatie van functies
- Ontstaan en beloop klachten
- Aard klachten
- Behandeling

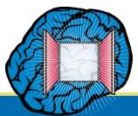

**De basis:
kwaliteit van leven**

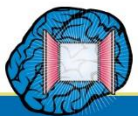
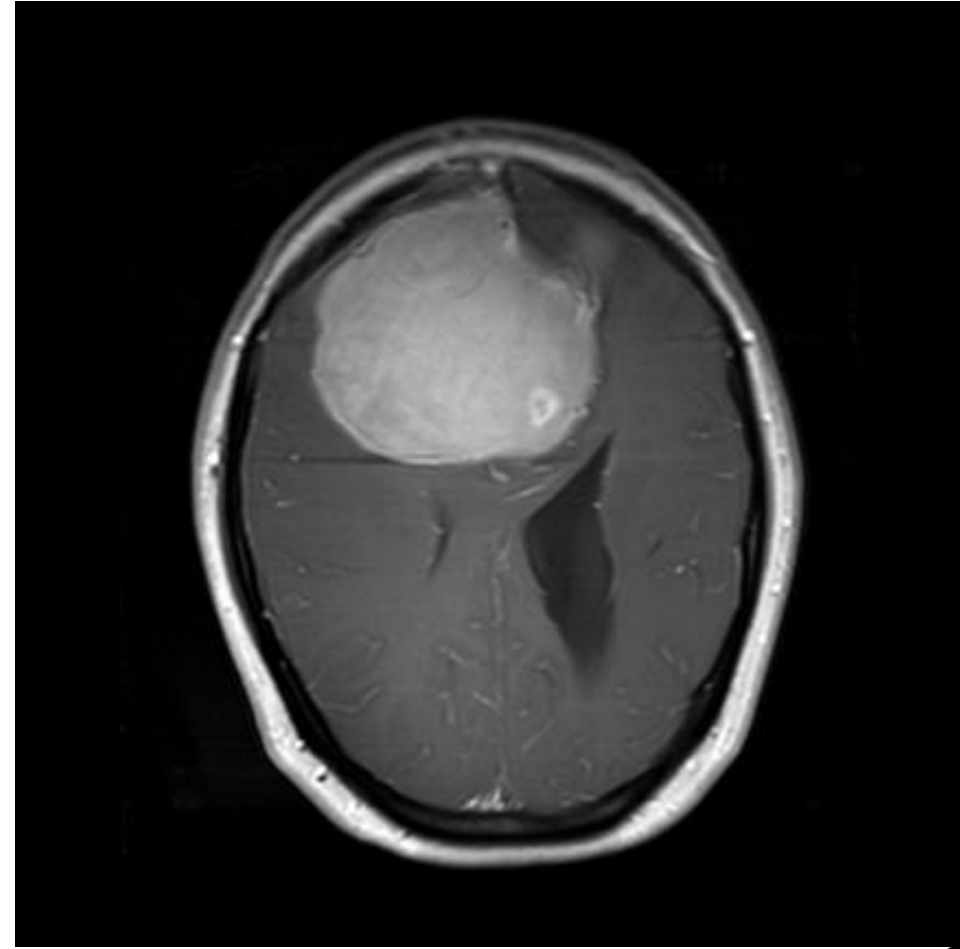

Casus

- 40-jarige vrouw, blanco voorgeschiedenis
- Gehuwd, 2 tieners thuis. Werkt als onderwijzeres op basisschool, tot 2 jaar geleden.
- Sinds 3 jaar minder initiatief, traag, vergeet alles, kan geen 2 dingen tegelijk, kan kinderen niet aan. Al jaren hoofdpijn. Laatste tijd hele dagen liggend op de bank, kinderprogramma's op tv. Nog wel ADL zelfstandig.
- Psychiater: depressie. Medicatie en cognitieve gedragstherapie geen effect
- Neuroloog; atypische loopstoornis
- Neurologisch onderzoek; traag in denken en handelen, vlak affect, geen ziekteinzicht. Eenvoudige geheugentesten gestoord. Geen focale uitvalsverschijnselen.

MRI hersenen

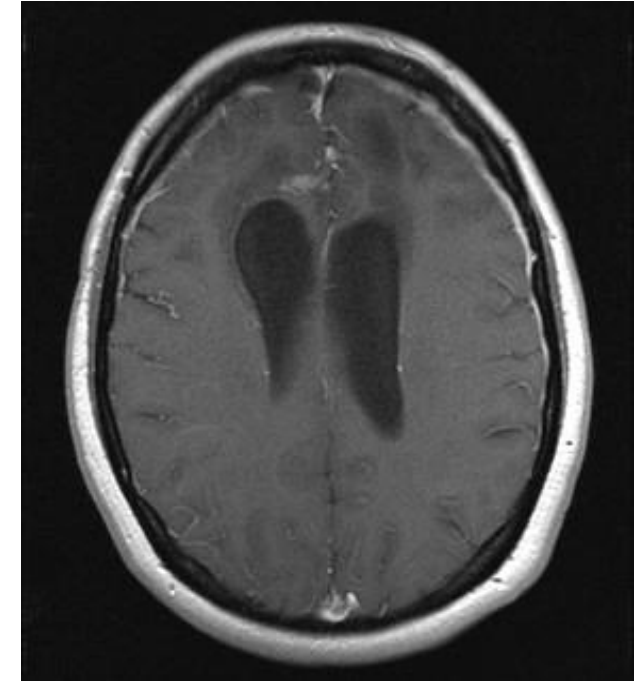
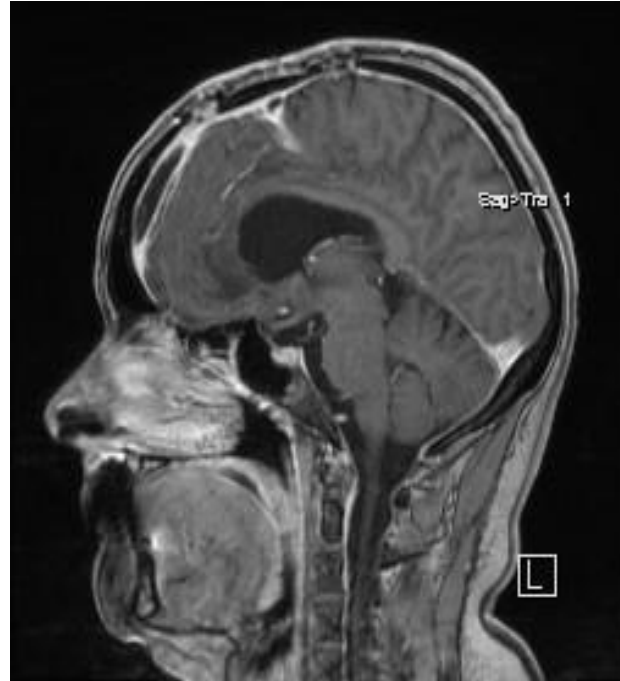
Beloop

Postoperatief: eenmalig epileptisch insult

1 maand postoperatief: patiente en familie: vrijwel de oude!

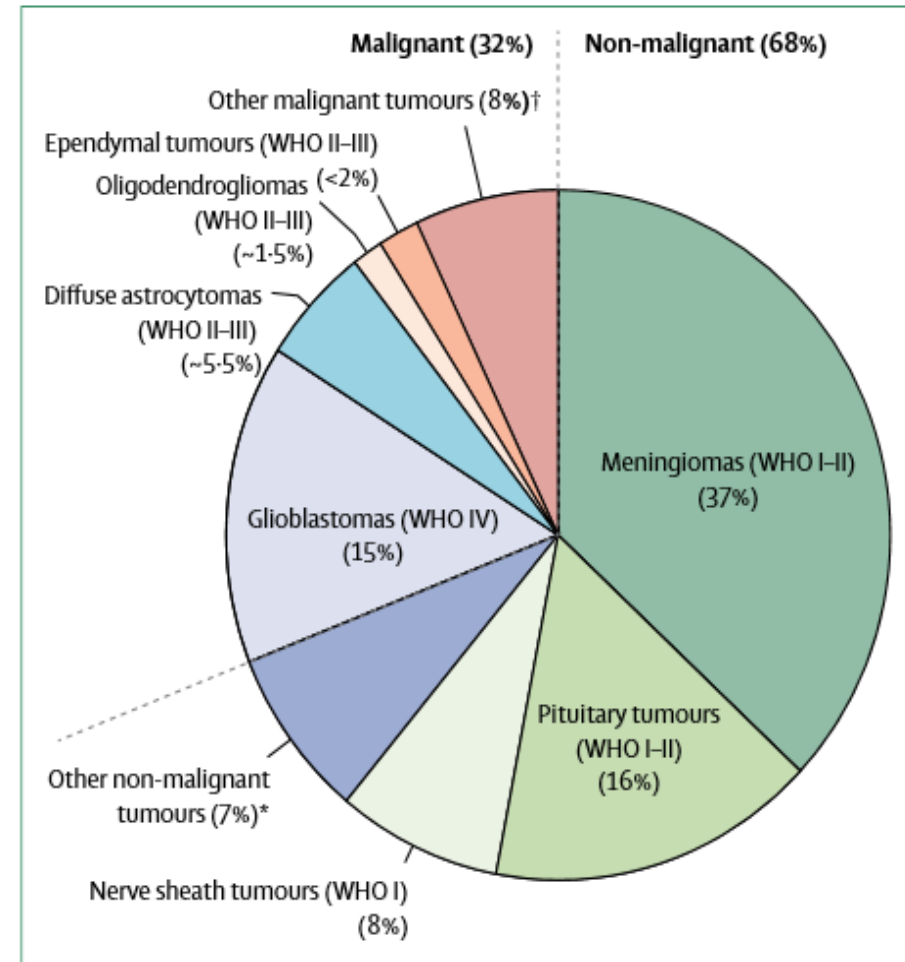
PA: meningeoom WHO graad 1

Beleid: geen nabehandeling nodig. Follow up met jaarlijks MRI hersenen

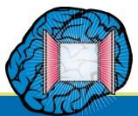

Welke symptomen en waarom?

- Type hersentumor bepaalt
  - De behandeling en levensverwachting
  - De snelheid van ontstaan van neurologische klachten
- Plaats van de hersentumor bepaalt
  - Aard van de neurologische verschijnselen

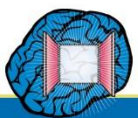
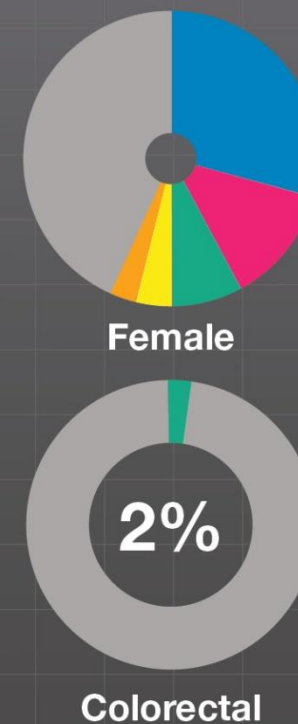
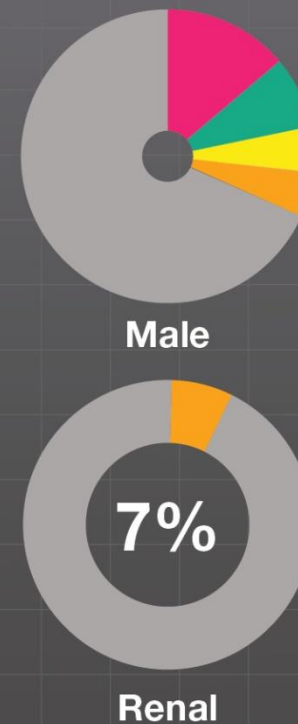
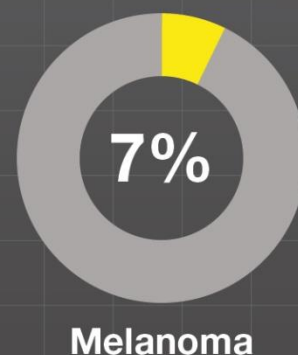
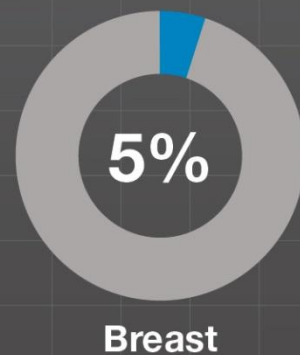
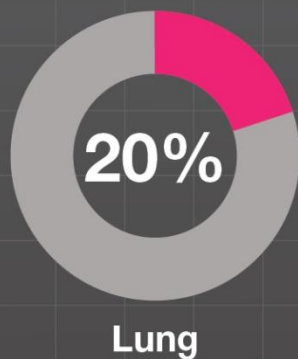

Lapointe, Lancet 2018

Hersenuitzaaiingen

Most Common
Primary Tumors and Their
Associated Brain Metastases
Incidence Proportions*

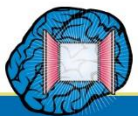
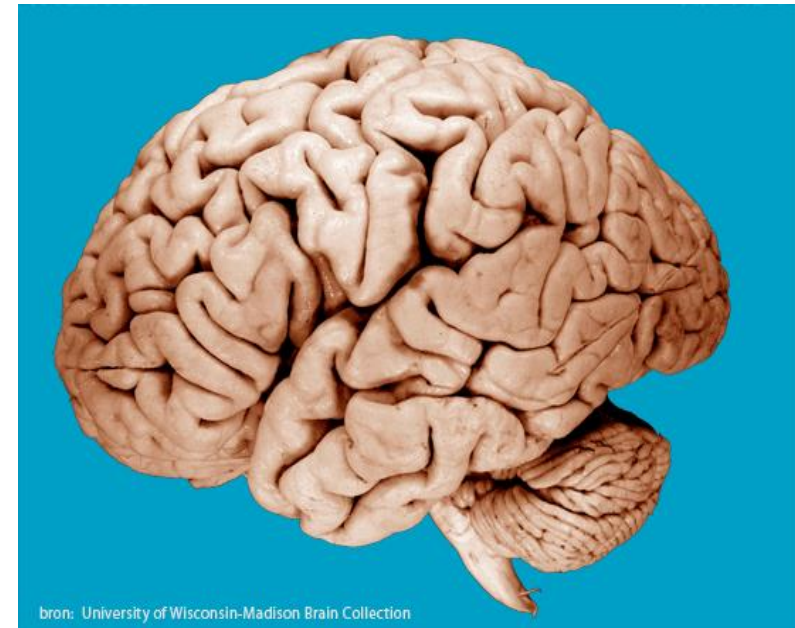

Opbouw hersenen

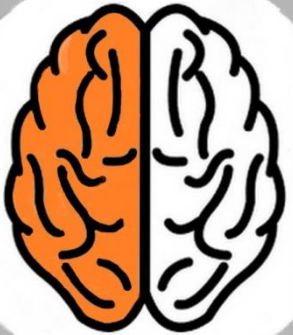
Onze hersenen

- Netwerk van verbindingen
- 86.000.000.000 neuronen = 86 miljard
- Plastisch
- 1,4 kilo oftewel 2% van het lichaamsgewicht (70kg),
- 20% van onze energie gaat er heen
- 80-90% onbewust

Opbouw hersenen en localisatie van functies

Linkerhersen helft

Frontaalkwab

Voorhoofdskwab

*Initiatief, emoties, gedrag,
geheugen, plannen,
denken, beweging*

Parietaalkwab

Wandbeenkwab

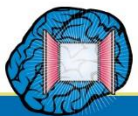
*Gevoel, taalproductie,
lezen, rekenen, schrijven*

Occipitaalkwab

Achterhoofdskwab

zien

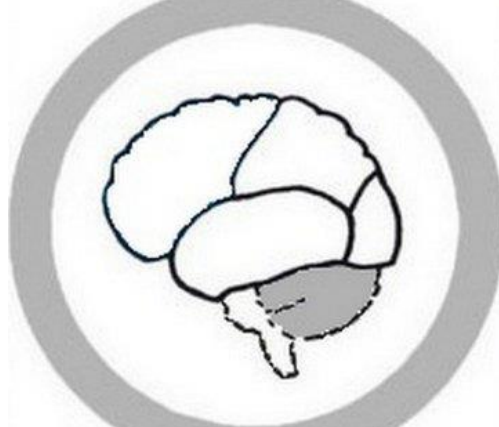

Temporaalkwab

Slaapkwab

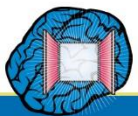
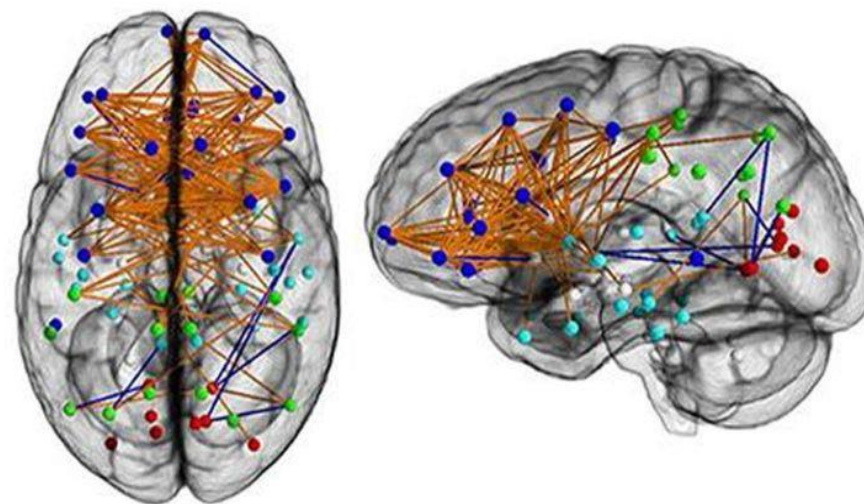
Cerebellum

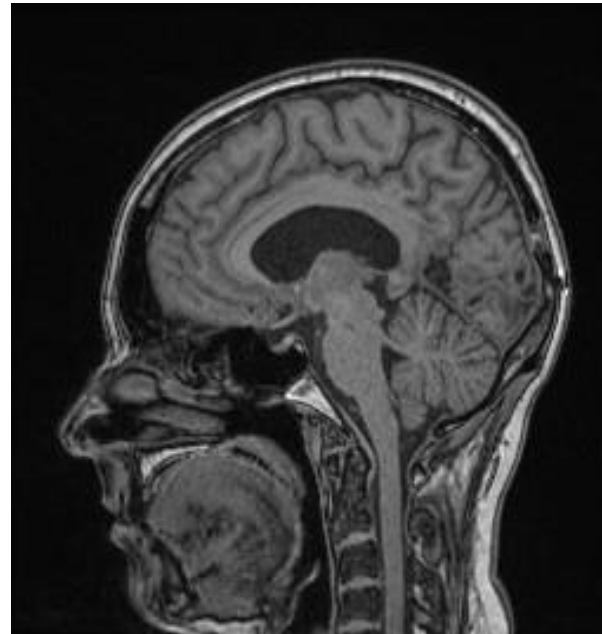
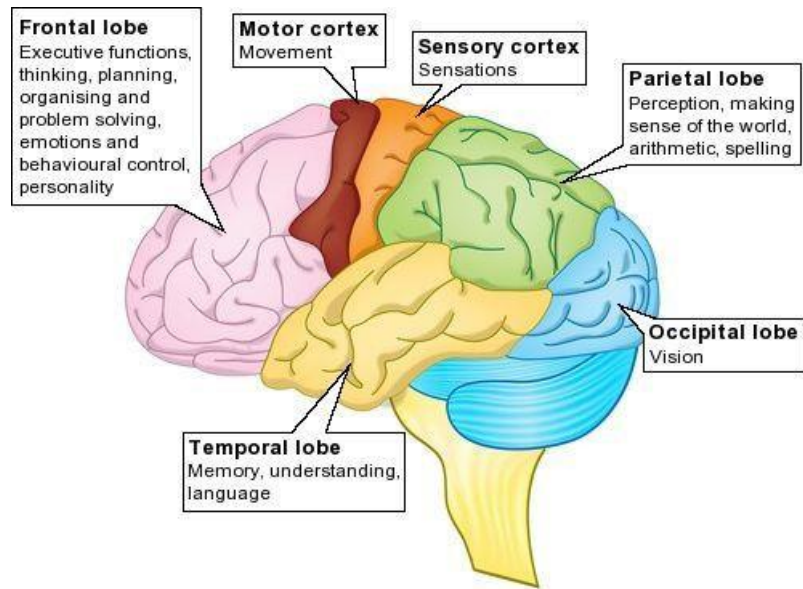
Kleine hersenen

Taalbegrip, reuk, geheugen

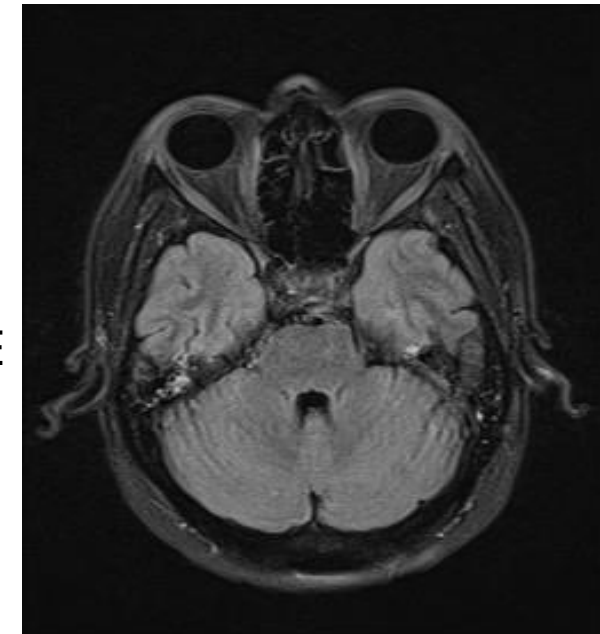
Coördinatie

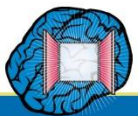
MRI scan

T1-

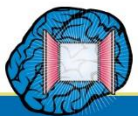

Flair

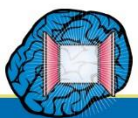
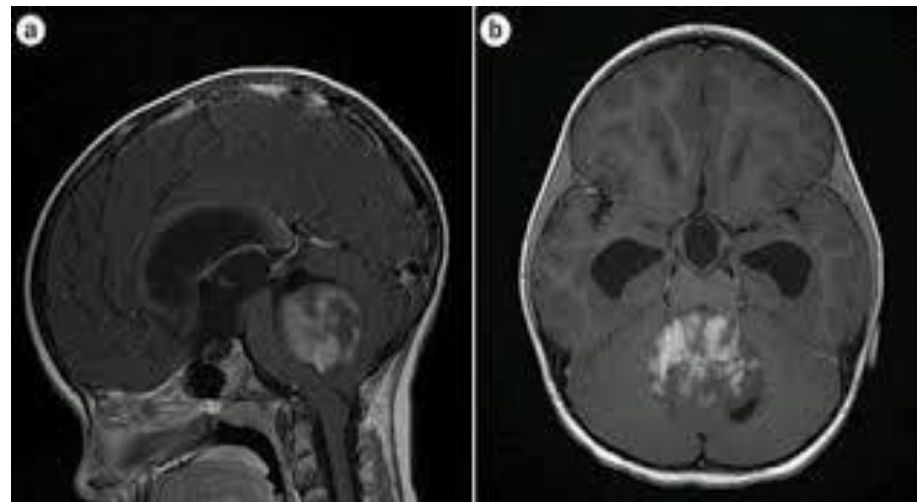
Eerste symptomen; focale verschijnselen

- Bij toeval gevonden
- Focale uitvalsverschijnselen
  - Hemiparese, hemi-sensibele stoornissen/neglect, afasie, gezichtsvelddefect
  - Cognitieve dysfunctie, geheugenstoornissen, gedragsveranderingen, stemmingswisselingen
  - Plotseling ontstaan (lijkt op TIA, bloeding)
  - Geleidelijk ontstaan

Gegeneraliseerde symptomen

- Niet terug te voeren naar specifieke plaats van de tumor
- Epilepsie (50-80%), vooral bij laaggradige gliomen en meningeomen
- Hoofdpijn 30%
- Verschijnselen van verhoogde intracraniële druk (hoofdpijn, misselijkheid/braken, dubbelzien); 15%
- Vermoeidheid

Casus

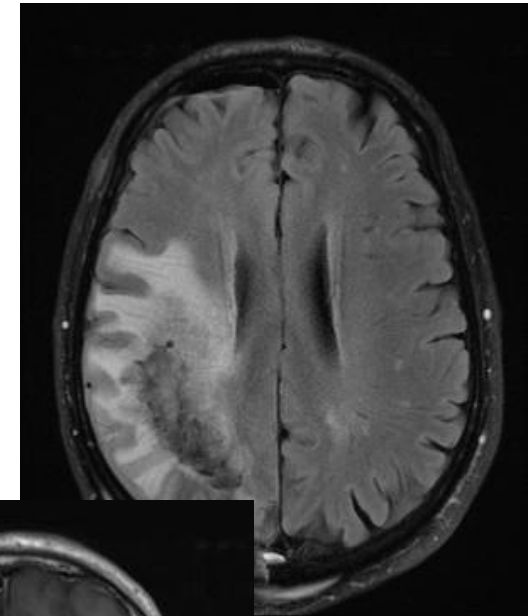
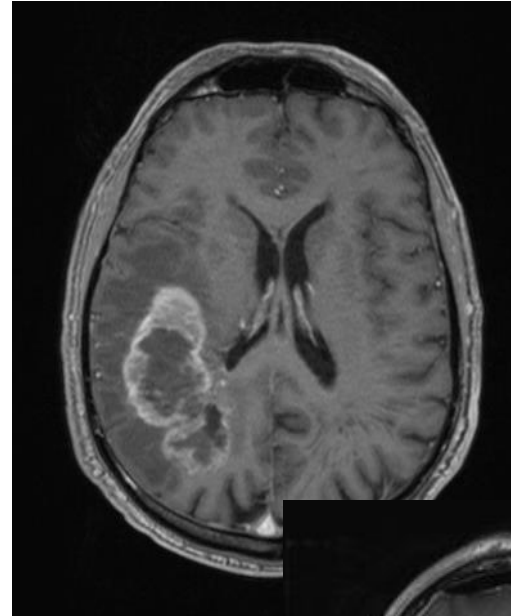
Patiënte, 73 jaar

Apraxie,
gezichtsvelddefect links
en tactiele extinctie links

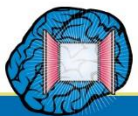
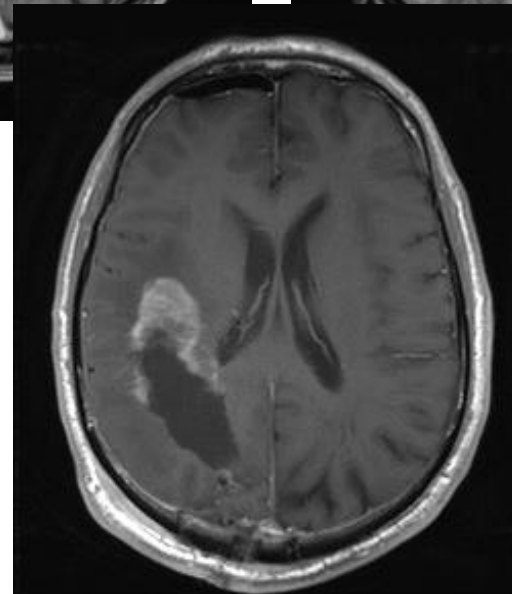
Tumor rechts parietaal

PA: glioblastoom

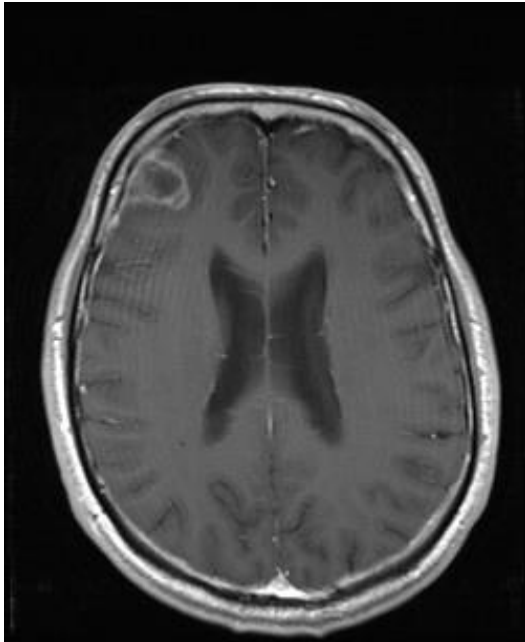
Behandeling: Elderly
schema

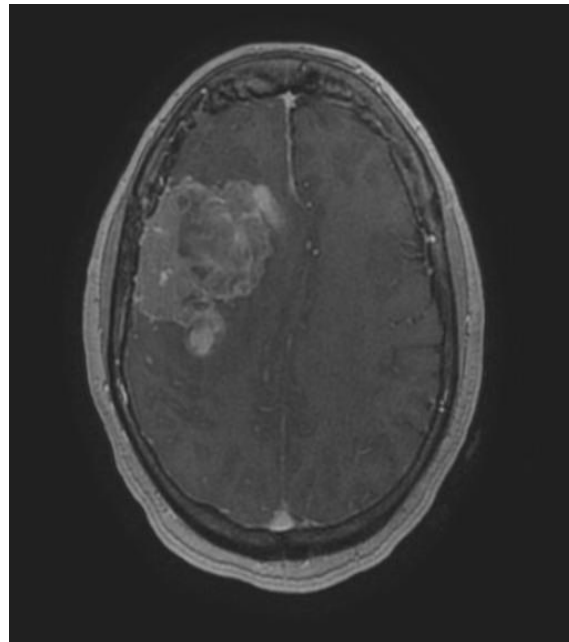
flair

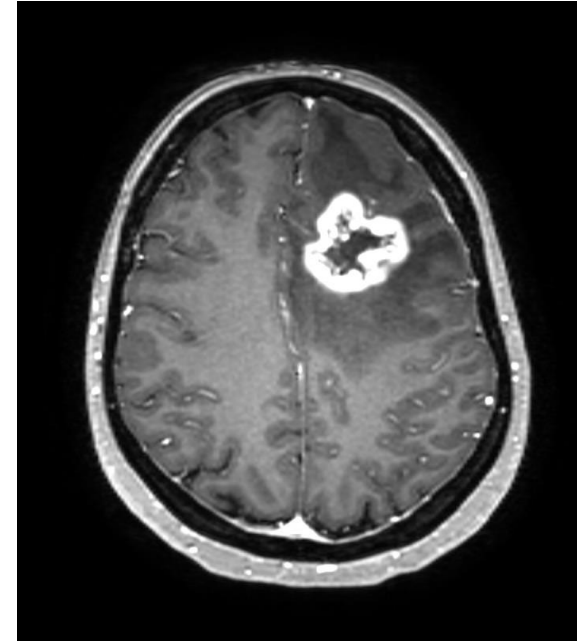
Symptomen en locatie tumor

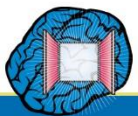
Glioblastoom
insulten

Metastase neuro-endocriene
tumor
Hoofdpijn, traagheid,
hemiparese links

Metastase borstkanker
Hoofdpijn, traagheid,
concentratieverlies,
woordvindstoornissen

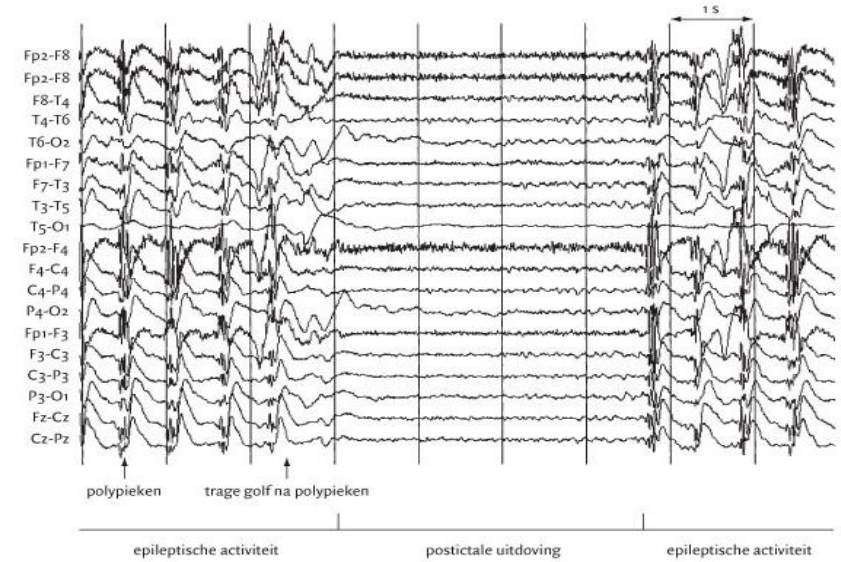

Epilepsie

Kortsluiting in de netwerken van grijze cellen/ neuronen, waarin door elektrische pulsjes informatie wordt doorgegeven

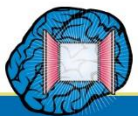

FOCALE AANVAL

- IN ÉÉN SPECIFIEK GEBIED VAN DE HERSENEN
- HEEFT INVLOED OP MAAR ÉÉN SPECIFIEK GEBIED VAN HET LICHAAM
- HOE DE AANVAL ER UIT ZIET, HANGT AF VAN HET GEBIED WAAR DE VERSTORING PLAATSVINDT

GEGENERALISEERDE AANVAL

- BETREFT BEIDE HERSENHELFTEN
- OPVALLEND AAN DEZE AANVAL IS DAT DE PERSOON ZICH NIET GEWAAR IS VAN DE AANVAL

Bestrijding symptomen

Epilepsie

- Leefregels
- Anti-epileptica

Voordelen

- minder aanvallen
- minder onzekerheid

Nadelen

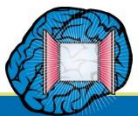
- maagdarmklachten
- slaperigheid
- aandacht en concentratie
- geheugen
- gedrag
- gewicht
- huid en haren

Deels tijdelijk

Welke anti-epilepticum?

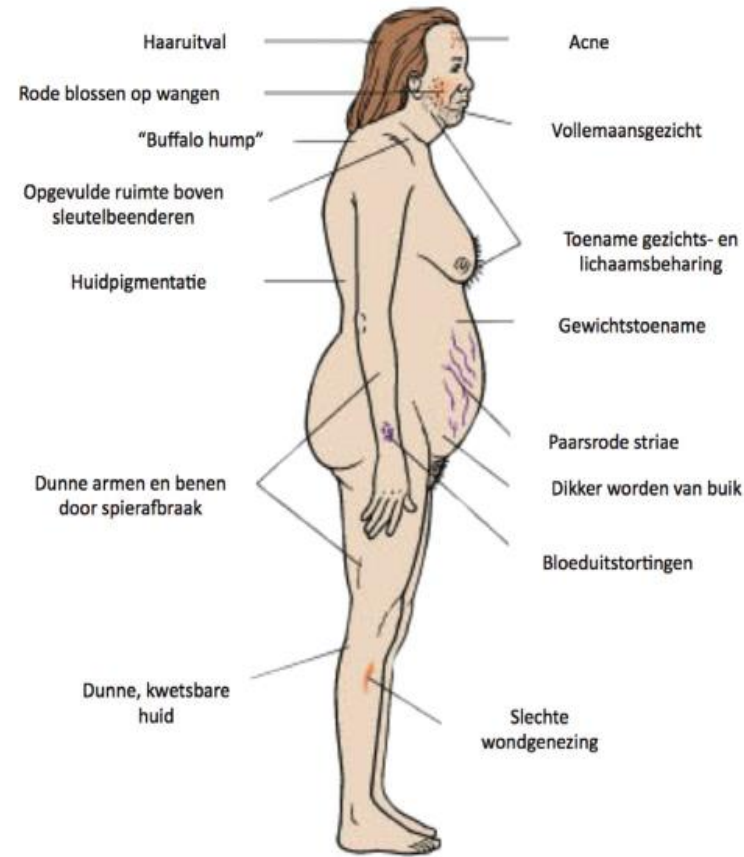
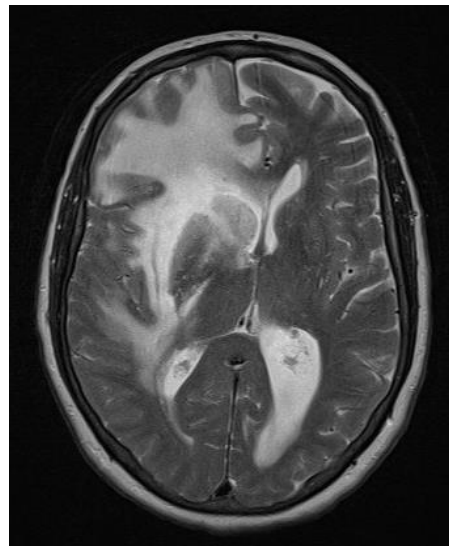
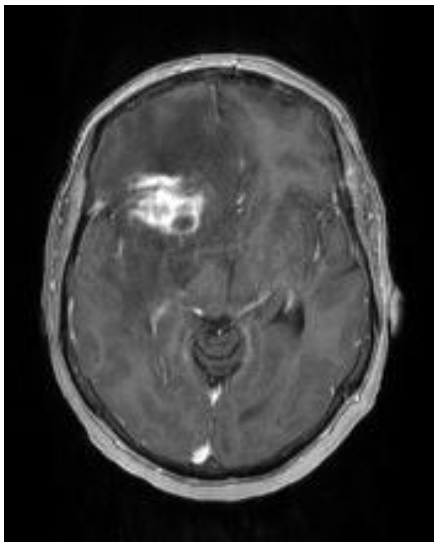
- Midazolam neusspray

- Valproaat
- Levetiracetam
- Lamotrigine
- Benzodiazepines
- Zonisamide
- Ethosuximide
- Topiramaat
- Carbamazepine
- Oxcarbazepine

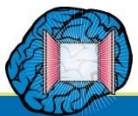
Bestrijding symptomen

- Oedeem: dexamethason
  - Meestal goed effect
  - Veel bijwerkingen
    - Laag doseren!

Persisterende klachten

- Door
  - Tumor + oedeem
  - Behandeling (operatie, radiotherapie, chemotherapie)
  - Epilepsie
  - Medicatie
- Meest aangedaan:
  - Concentratie/aandacht
  - Geheugen
  - Executieve functies (planning en overzicht; flexibiliteit, prioriteiten stellen) Zorgen voor efficiënt, sociaal en doelgericht gedrag.
  - Vermoeidheid

Wat te doen?

Signaleren!

Herken je 1 of meer van de volgende gedragingen, na een beroerte, ongeluk of hersenoperatie?

NEEMT GEEN
INITIATIEF MEER

Problemen
met plannen

◀ORIENTATIE
PROBLEMEN▶

Geheugenproblemen

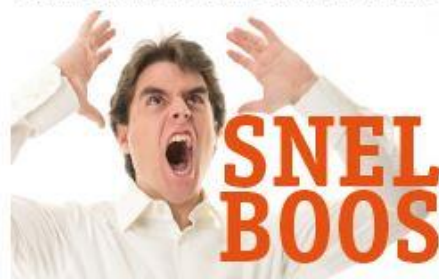

VAAK
SOMBER

ER ZIT
GEEN REM
MEER OP

KAN DE AAN-
DACHT ER NIET
BIJHOUDEN

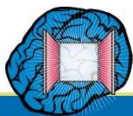
ERG MOE

SNEL
BOOS

MOEITE MET PRATEN
OF BEGRIJPEN VAN

TAAL

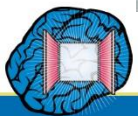
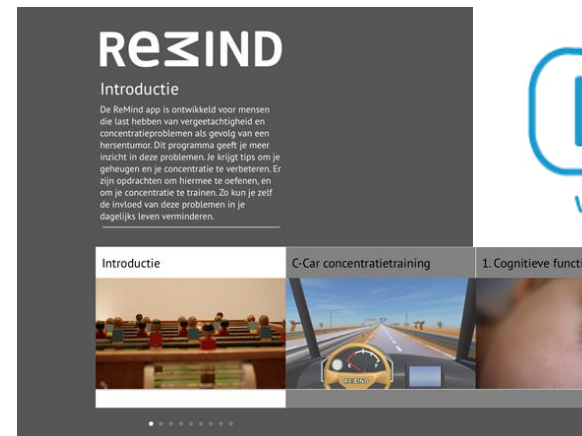
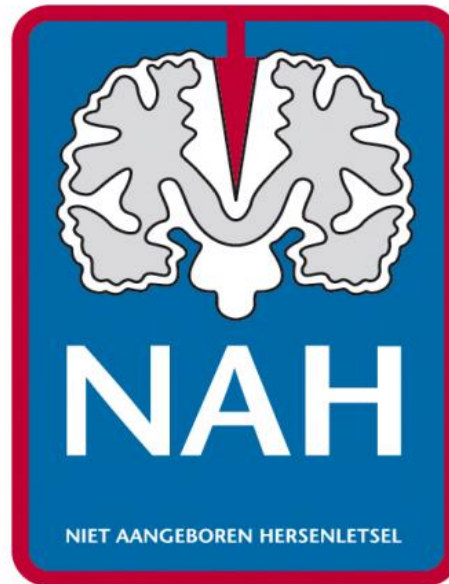
En dan?

Verpleegkundig specialisten/
neuro-onc verpleegkundigen

Individueel zorgplan voor patiënt
en mantelzorger/gezin

Bron: volksgezondheidszorg.info

**Publieksdag
Hersentumoren**

Jouw Kwaliteit van Leven

